**Liite 1**

## Tarkastusvaliokunnan kuuleminen: Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta

Neuvottelukunta on kuullut eri toimialojen asiantuntijoita yleishyödyllisten yhteisöjen rahoitukseen, toimintaan ja toimintaympäristön muutoksien vaikutuksista järjestöjen toimintaan. Kuultavina on ollut mm. tutkijoita, VTV, järjestöille valtionavustuksia myöntävät valtionapuviranomaisia sekä Valtiokonttorin Valtionavustuspalvelun asiantuntijoita.

Neuvottelukunnassa esittelyt asiat ovat kattaneet laajasti yleishyödyllisten yhteisöjen toimintakenttää koskeviin asioihin. Vuosien 2023–2025 välisenä aikana on valmistunut mm. tieteellisiä tutkimustuloksia, viranomaisten laatimia selvityksiä sekä VTV:n selvitys järjestöjen valtionavustuksista ja niihin liittyvistä kehittämiskohteista. Nyt saatavilla olevan ajantasaisen ja laajapohjaisen tiedon ja informaation pohjalta parlamentaarinen neuvottelukunnan on mahdollista tehdä ehdotuksia yleishyödyllisten yhteisöjen valtionavustustoimintaan. Valtionavustustoiminnan läpinäkyvyyttä edistää mm. Valtiokonttorin tutkiavustuksia.fi -palvelu.

Valtiovarainministeriö toteutti kyselyn syksyllä 2025 niille valtioapuviranomaisille, joilla on käyttäjäkokemusta Valtionavustuspalveluista. Kysely lähetettiin 25 valtionapuviranomaiselle ja kyselyyn vastasi 17–19 organisaatiota (toteutettujen hakujen lukumäärä on organisaatioiden määrää suurempi).

Parhaillaan on menossa oikeusministeriön (OM) kysely: EU-hankerahoitus käyttöön: Kansalaisjärjestöjen valmiuksia ja palveluntarpeita; kyselyn linkki: https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/1192/ Kysely liittyy Motivan laatimaan selvitykseen kansalaisjärjestöjen valmiuksista hakea ja hyödyntää EU-hankerahoitusta.

## Neuvottelukunnan kokouksissa käsittelyt aiheet:

Kokouksissa on käsitelty seuraavia aiheita:

- VM: valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke vv. 2019–2023 ja valtionavustustoiminnan kehittämisen jatkohanke vv. 2024–2025
- OM: Kansalaisjärjestöstrategia vv. 2024–2027 Kansalaisjärjestöstrategia - Valtioneuvosto; VN:n periaatepäätös OM/2024/101
- STEA:n varautuminen avustusmäärärahan pienentymiseen
- OKM: Avustusten vähennykset
- VM: Uusi rahoitusmalli ja valmistautuminen rahoitustason pienenemiseen: Rahapelituotolla rahoitettujen toimintojen taloudellinen ja määrärahatasoon liittyvä riippuvuus Veikkaus Oy:n tuotosta lakkasi vuoden 2024 alusta lukien arpajaislain (1047/2001) muutoksen tultua voimaan. Veikkaus Oy:n tuotolla aikaisemmin rahoitetuille toiminnoille on linjattu parlamentaarisessa yhteistyössä uusi rahoitusmalli, jossa toimintoja rahoitetaan jatkossa menokehyksen sisältä yleiskatteellisista budjettivaroista. Tietoa saatavilla Valtiokonttorin ylläpitämistä Valtionavustuspalveluista; erityisesti Tutkiavustuksia.fi-palveluista. Säädetty velvoite tuottaa tiedot vaikka ei käyttäisi VA-palveluita.
- VM: valtionavustuskäytänteiden uudistaminen valmistui v. 2025 (Valtionavustuskäytänteiden uudistaminen: Ehdotuksia valtionapuviranomaisille) ja vuoden 2024 aikana käynnistynyt valtionavustuslain uudistus (esim. vähennetään valtionavustustoiminnan monikanavaisuutta)
- OKM ja STEA: selvitykset järjestöille myönnettävillä valtionavustuksilla aikaansaatava toiminta
- STM: linkki: Selvitys sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustustoiminnan edellytyksistä ja linjauksista: Selvityshenkilön raportti; Mika Pyykkö; ja STEAn kokoama Yhteenveto sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustustoiminnan edellytyksistä ja linjauksista em. selvitykseen
- UM: Ulkoministeriön valtionavustusasiat; Ramses Malaty
- OKM/KTPO: Tiedepoliittisten tavoitteiden edistämisen määrärahat; Sami Niinimäki

- OKM/KUPO: Valtionavustustoiminta kulttuuripolitiikka ja valtionavustuksiin kohdistuvien leikkausten vaikutukset; tutkijat Miikka Pyykkönen ja Mikko Manninen/Jyväskylän yliopisto. Taiteen ja kulttuurin valtionrahoituksen nykytila : selvitys vuoden 2024 harkinnanvaraisten valtionavustusten määrärahaleikkauksista ja niiden vaikutuksista :: JYX
- OM: Järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevan sääntelyn kehittäminen: Selvityshenkilön raportti; selvityshenkilö Juha Viertola;
- Valtiokonttori: Valtionavustukset 2024: Tutkiavustuksia-palvelun esittely; Mari Näätsaari
- OM: Valtionavustuskäytänteitä uudistamalla kohti yhteisiä tavoitteita - Valtioneuvosto; Mikko Lehtonen
- VTV: Yleiskuvaa voittoa tavoittelemattomien yhdistysten tukemisesta vuoden 2024 aineiston perusteella ja huomioita kokoanisuudesta sekä VTV:n tarkastuksista yleistettäviä huomioita; Jaakko Eskola
- VTV: Resilienssi ja kansalaistoiminta; Katju Holkeri
- VM: Rahoitusleikkaukset valtakunnallisena muutosvoimana
- Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus CUPORE – Katsaus taiteen ja kulttuurin; vapaan kentän rahoitusleikkauksiin ja niiden alueelliseen kohdentumiseen; Severi Nokela ja Sakarias Sokka https://www.cupore.fi/uutishuone/katsaus-taiteen-ja-kulttuurin-vapaan-kentan-rahoitusleikkauksiin-ja-niiden-alueelliseen-kohdentumiseen/